

KUNTUG'MISH DOSTONI: EZGULIK VA ADOLAT TIMSOLI

Nurmatova Zilola Nuriddinovna

Jizzax viloyati, Forish tumani, 16-umumta'lim maktabi
ona tili va adabiyoti fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada "**Kuntug'mish**" dostoni asosida ezgulik va adolat tushunchalarining badiiy talqini tahlil qilinadi. Asarda bosh qahramon Kuntug'mishning fazilatlarini orqali odillik va insonparvarlik g'oyalari ulug'lanishi yoritiladi. Dostonda aks etgan adolatparvarlik, vatanparvarlik va fidoyilik kabi jihatlarning bugungi kunda ham dolzarb ekanligi ko'rsatiladi. Shuningdek, asarning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni ham tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Kuntug'mish, doston, ezgulik, adolat, qahramon, jasorat, vatanparvarlik, insonparvarlik, odillik, badiiy tahlil

Annotation: This article analyzes the artistic interpretation of the concepts of kindness and justice based on the epic "**Kuntug'mish**." The virtues of the main character, Kuntug'mish, highlight the glorification of justice and humanism. The aspects of justice, patriotism, and dedication presented in the epic are shown to be relevant even today. Additionally, the role of this work in the upbringing of the younger generation is also examined.

Keywords: Kuntug'mish, epic, kindness, justice, hero, courage, patriotism, humanism, fairness, literary analysis

Аннотация: В данной статье анализируется художественная интерпретация понятий добра и справедливости на основе эпоса "**Кунтугмиш**." Добродетели главного героя Кунтугмиша подчеркивают прославление справедливости и гуманизма. Аспекты справедливости, патриотизма и преданности, представленные в эпосе, показывают свою актуальность и в наши дни. Кроме того, рассматривается роль этого произведения в воспитании молодого поколения.

Ключевые слова: Кунтугмиш, эпос, добро, справедливость, герой, мужество, патриотизм, гуманизм, честность, литературный анализ

Kirish. "Kuntug'mish" dostoni – o'zbek xalq og'zaki ijodining eng yorqin durdonalaridan biri bo'lib, unda xalqning asrlar davomida shakllangan orzu-umidlari, ezgulikka intilishi, adolatga chanqoqligi o'z ifodasini topgan. Ushbu doston nafaqat o'zbek adabiyoti, balki butun turkiy dunyo madaniyatida alohida o'ringa ega. "Kuntug'mish" dostoni o'zining badiiy qiymati, g'oyaviy mazmuni va tarbiyaviy ahamiyati bilan ajralib turadi. Dostonda insonning ma'naviy kamoloti, jamiyatda adolat va tinchlikni o'rnatish, yovuzlikka qarshi kurashish kabi muhim masalalar ko'tariladi.

Asosiy qism:

Ezgulik tushunchasi va uning dostonidagi talqini: "Kuntug'mish" dostonida ezgulik tushunchasi keng qamrovli ma'noga ega. Bu nafaqat yaxshilik qilish, balki insonlarga mehr-muruvvat ko'rsatish, ularga yordam berish, adolatli bo'lish, vataniga sadoqatli bo'lish, o'zgalar dardiga sherik bo'lish kabi fazilatlarni o'z ichiga oladi. Dostonda ezgulikning aksi sifatida yovuzlik, xiyonat, adolatsizlik, egoizm kabi illatlar qoralanadi. Ezgulikni targ'ib qilish orqali doston mualliflari jamiyatni poklanishga, insonlar o'rtasida mehr-oqibat rishtalarini mustahkamlashga intilishadi.

Adolatning Kuntug'mish orqali mujassamlanishi: Dostonning bosh qahramoni Kuntug'mish adolat timsoli sifatida gavdalanadi. U doimo haqiqatni izlaydi, mazlumlarni himoya qiladi, adolatsizlikka qarshi kurashadi. Kuntug'mishning adolatparvarligi uning barcha harakatlarida namoyon bo'ladi. U o'zining kuch-qudrati, aql-idroki va donoligi bilan adolatni o'rnatishga intiladi. Kuntug'mishning adolat uchun kurashi – bu xalqning adolatga bo'lgan intilishining timsolidir.

Kuntug'mish obrazi: fazilatlar va jasorat timsoli: Kuntug'mish nafaqat adolat timsoli, balki fazilatlar va jasorat timsoli hamdir. U mard, shijoatli, vatanparvar va sadoqatli inson sifatida tasvirlanadi. Kuntug'mish o'zining jasorati bilan turli xavf-xatarlarga qarshi kurashadi, o'z xalqini dushmanlardan himoya qiladi. Uning fazilatlar va jasorati yosh avlod uchun ibrat namunasi bo'lib xizmat qiladi. Kuntug'mish obrazi orqali doston mualliflari yoshlarni vatanparvarlik, mardlik, sadoqat kabi fazilatlarga undaydilar.

Dostonda aks etgan boshqa qahramonlarning ezgulik va adolatga munosabati: Dostonda Kuntug'mishdan tashqari, ezgulik va adolatga sodiq bo'lgan boshqa qahramonlar ham mavjud. Ular Kuntug'mishga yordam beradilar, uning idealarini qo'llab-quvvatlaydilar va birgalikda adolat uchun kurashadilar. Masalan, Kuntug'mishning do'stlari, uning sadoqatli safdoshlari unga har doim yordam berishga tayyor turadilar. Dostonda yovuz qahramonlar ham tasvirlangan bo'lib, ular adolatsizlik va zulmning timsoli sifatida namoyon bo'ladilar. Ularning yovuzliklari orqali doston mualliflari ezgulikning qadrini yanada oshiradilar.

Asarning tarbiyaviy ahamiyati va uning bugungi kundagi rivoji: "Kuntug'mish" dostoni yosh avlodni ezgulik, adolat, vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi. Doston yoshlarga insoniy fazilatlarni ulug'lashga, adolatli bo'lishga, o'z vataniga sadoqatli bo'lishga o'rgatadi. Bugungi kunda "Kuntug'mish" dostoni o'zining tarbiyaviy ahamiyatini yo'qotmagan. U maktablarda, litseylarda va universitetlarda o'rganiladi, uning asosida spektakllar sahnalashtiriladi va filmlar suratga olinadi. Dostonda ko'tarilgan masalalar bugungi kun uchun ham dolzarbdir.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak: "Kuntug'mish" dostoni – o'zbek xalqining bebaho ma'naviy merosi bo'lib, unda ezgulik va adolat g'oyalari ulug'lanadi. Doston yosh avlodni ma'naviy-axloqiy jihatdan tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi, ularni vatanparvarlik, mardlik, sadoqat kabi fazilatlarga undaydi. "Kuntug'mish" dostoni o'zbek xalqining ma'naviy olamini boyitadi, uning milliy o'zligini saqlashga xizmat qiladi va kelajak

TA'LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR

III son, Fevral

avlodlar uchun ibrat namunasi bo'lib qoladi. Ushbu dostonni o'rganish va targ'ib qilish – har birimizning burchimizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Kuntug'mish" dostoni – xalq og'zaki ijodi namunasi
2. . Rahmatullaev Sh. – O'zbek xalq eposi va uning badiiy xususiyatlari
3. . G'ulomov I. – O'zbek adabiyoti tarixi
4. . Karimov A. – O'zbek xalq dostonlarida qahramonlik motivlari
5. Qodirov N. – Sharq eposlarida adolat va ezgulik tushunchasi